
Actualitate, evenimente

INS - AMPLE DEZBATERI PRIVIND STATISTICA ÎN DOMENIUL POPULAȚIEI

La Institutul Național de Statistică (INS) s-a organizat recent un important **Forum pentru dezbaterile problematice referitoare la statistica migrației internaționale și impactul acesteia asupra dimensiunii populației și altor statistici**. Invitați: cadre didactice și specialiști din statistică, din domeniul economic, social și demografic. Participarea a fost numeroasă.

Președintele INS, prof. univ. dr. Vergil Voineagu, s-a referit la semnalele primite de la EUROSTAT în domeniul statisticii populației, și a prezentat principalele teme supuse dezbaterii:

- Populația României - cadrul general
- Migrația externă - căi și soluții de evaluare/estimare
- Recalcularea seriilor de date privind populația.

Președintele INS și prof. univ. dr. Vasile Ghețău, director al Centrului de Cercetări demografice „Vladimir Trebici” al Academiei Române, au asigurat conducerea dezbaterilor.

Silvia Pistică - director și Radu Băețică - expert s-au referit la diversitatea problemelor cu care se confruntă statistica din țara noastră în domeniul populației: culegerea datelor și informațiilor privind migrația; metodologia de calcul a indicatorilor specifici din publicațiile statistice cu termene recente de apariție; recalcularea seriilor de date până la nivel de localitate etc.

Comentariile și punctele de vedere care au urmat au fost concentrate, la început, pe conținutul Regulamentelor europene privind statistica migrației internaționale; pe demersurile realizate de INS pentru identificarea potențialelor surse de date; populația României estimată prin Metoda „statisticilor în oglindă”. S-a făcut referire la stabilirea Normelor comune pentru producerea unor statistici comunitare privind imigrația și emigrația în/din teritoriile statelor membre și o serie de statistici din care să rezulte protecția internațională și azilul.

Au fost dezbătute, în continuare, teme privind statisticile demografice curente și programul de diseminare a datelor în cursul anului 2011 și în perioada următoare; impactul asupra altor statistici: indicatori macroeconomici, indicatori de ocupare și șomaj.

Amplele dezbateri din cadrul Forumului organizat de INS s-au axat inclusiv pe metodele utilizate pentru recalcularea seriilor de date statistice privind numărul populației, atât pentru indicatorii derivați (forță de muncă, indicatori macroeconomici, indicatori sociali etc).

Pentru toate temele prezentate au reținut atenția numeroasele intervenții utile, completările și punctele de vedere exprimate de prof. univ. dr. Vergil Voineagu, prof. univ. dr. Vasile Ghețău, Ilie Dumitrescu, dr. Constantin Mândricelu, Silvia Pisciă, Istrate Georgeta și Claudiu Herțeliu - directori în INS.

Propuneri concrete, importante au formulat, printre alții, prof. univ. dr. Dumitru Sandu - Universitatea București; prof. Ion Răvar - Societatea Română de Statistică; prof. univ. dr. Victor Axenciuc - Institutul de Economie al Academiei Române.

În final, **prof. univ. dr. Vergil Voineagu - președintele INS** - a apreciat faptul că sugestiile și propunerile formulate au fost valoroase și credibile, mulțumind tuturor pentru participare. *(Date și informații furnizate de Direcția relații cu presa, INS)*

Proiect PHARE de succes - Selectare și evaluare

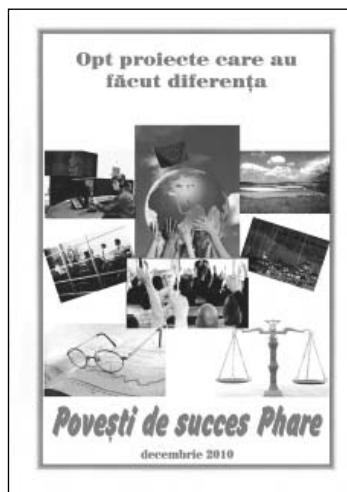
Proiectul: Sistemul statistic INTRASTAT unul dintre proiectele PHARE implementate, în decursul anilor, de Institutul Național de Statistică (INS) a fost apreciat ca un succes potrivit Raportului Tematic întocmit după evaluarea finală a Autorității pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale (ACIS) - Guvernul României.

Proiectul PHARE „**INS Sistemul statistic INTRASTAT**” a fost selectat și prezentat împreună cu alte șapte proiecte de succes din România pe teme privind diferite domenii de activitate. În Rezumatul Raportului sunt formulate importante precizări. **Facem referire la câteva precizări:**

„**INTRASTAT - Sistem de colectare a datelor statistice privind comerțul cu bunuri între țările din Uniunea Europeană**”.

„**Proiectul: INS - Sistemul statistic INTRASTAT** reprezintă asistență PHARE pentru un domeniu important al politicilor sectoriale, atât din perspectiva UE, cât și a României. Disponibilitatea unor date statistice complete, corecte și în timp util este esențială pentru impulsivitatea politicii comerciale românești a UE.”

„**Proiectul** reflectă, de asemenea, contribuția PHARE la modernizarea unei instituții care trebuie să funcționeze la un standard constant ridicat pentru elaborarea politicilor naționale. Datele furnizate de Institutul Național de

Statistică sprijină din ce în ce mai mult politica și analiza strategică necesare utilizării fondurilor structurale. Disponibilitatea de date statistice credibile contribuie la obiectivele economice, sociale, de mediu, care sunt fundamentale pentru societatea românească”.

„INS deține o experiență îndelungată și de succes cu privire la utilizarea sprijinului acordat prin asistența PHARE. Factorul de bază care a contribuit la acest succes este reprezentat de parteneriatul dintre INS și instituțiile similare din alte state membre, ceea ce s-a reflectat în implicarea personalului INS în activitățile specifice proiectului. Activitatea statisticienilor din cadrul INS se bazează pe formarea și dezvoltarea personalului la standardele profesionale ale Uniunii Europene”.

Alte precizări din Raport:

Unul din directorii din cadrul INS - Daniela Ștefănescu - a observat că „**de la colegii noștri de la EUROSTAT** am învățat să planificăm și să implementăm proiecte de succes deoarece au promovat o comunicare deschisă și participativă. De-a lungul intervalului, din 1991 până la momentul aderării, EUROSTAT a avut un rol major în a ne ajuta la identificarea priorităților și a punctelor slabe ale sistemului nostru statistic”.

Proiectul “**Realizarea Sistemului statistic INTRASTAT**” a fost implementat în anii 2006-2007, asigurând, fără probleme, trecerea de la activitatea de pregătire a declarațiilor vamale pe suport de hârtie, la accesul direct: **un sistem informatizat de înregistrare a datelor privind comerțul intracomunitar**.

La baza implementării de succes a proiectului a stat colaborarea care a existat permanent între INS și ceilalți trei principali parteneri: Ministerul Finanțelor Publice, Autoritatea Națională a Vămirilor și Banca Națională.

Finalizarea proiectului a făcut ca România să fie în măsură să își îndeplinească obligația de Stat Membru la momentul aderării la Uniunea Europeană în ianuarie 2007 prin implementarea Acquis-ului comunitar în domeniul statisticii comerțului intracomunitar. Sistemul statistic INTRASTAT trebuia să fie pe deplin operațional în momentul aderării.

Autorii evaluării independente au apreciat proiectul ca **o poveste de succes** întrucât acesta a reprezentat asistența PHARE pentru un domeniu important al politicilor sectoriale atât pentru Uniunea Europeană, cât și pentru România. **Raportul** a scos în evidență faptul că asistența PHARE a reprezentat principalul stimulent pentru depășirea provocărilor, îmbunătățirea capacității interne a personalului INS, precum și pentru implementarea efectivă a Acquis-ului comunitar. *(Date și informații furnizate de Maria Chișinevschi - Direcția de Afaceri Europene și Cooperare Internațională; Florentina Gheorghe - director, Direcția Statisticii Comerțului Exterior, INS)*

EUROSTAT ȘI INS ROMÂNIA - CURS DE PREGĂTIRE ORGANIZAT LA BUCUREȘTI (PROIECTE DE TIP ESSnet)

Cursul de pregătire s-a desfășurat la sediul Institutului Național de Statistică (INS România), în zilele de 26-27 mai 2011, pe tema proiectelor de cercetare în statistică (Proiecte de tip ESSnet). Au fost prezenți Pascal JACQUES și Tamsyn SALA din unitatea B2 Metologică, Veronika RADERMACHER – șef serviciu Subcontractări și Mihaela PRIGENT – șef serviciu Control ex-ante din unitatea A3 Financiară.

Au participat experți ai Institutelor Naționale de Statistică din: Austria, Bulgaria, Danemarca, Estonia, Franța, Lituania, Letonia, Ungaria, Olanda, Norvegia, Polonia, Slovenia, Suedia, Marea Britanie și România (20 de experți INS).

La reuniune, desfășurată într-un mod interactiv, temele abordate s-au referit la: procedurile acordării granturilor de către EUROSTAT, acoperind aspectele **tehnice, administrative și financiare** ale proiectelor, cât și la alte aspecte.

Proiectele tip ESSnet reprezintă lucrări de cercetare în domeniul statistic promovate de EUROSTAT pe teme de actualitate în statistica comunitară care presupun construcția unei „rețele” de cooperare între institute europene de statistică co-beneficiare care își propun obținerea de rezultate inovative, concrete de care ulterior să **beneficieze întregul sistem statistic european**.

Proiectele pot susține următoarele tipuri de activități: dezvoltare de instrumente pentru faze specifice ale procesului de producție statistic, elaborare de ghiduri de implementare, crearea de standarde statistice, îmbunătățirea calității datelor, testare de noi metodologii, dezvoltare de website pentru diseminarea rezultatelor, organizare de sesiuni de cursuri pentru INS-urile care nu sunt membri ESSnet, organizare de seminarii și pregătire de Manuale pentru implementare, dezvoltare de instrumente IT corespunzătoare. În general după un an de la terminarea proiectelor, evaluarea cuprinde analiza acțiunilor propuse și realizate pentru diseminarea rezultatelor.

La nivel comunitar, sunt cunoscute 47 de proiecte ESSnet (perioada 2008-2011).

În anul 2008, primul an de derulare al proiectelor tip ESSnet au fost demarate Eurogrupuri (EGR), Ancheta comunitară a veniturilor și condițiilor de viață, Statistica culturii.

În anul 2009 au demarat proiectele: Dezvoltarea statisticilor de industrie și comerț, Statistica culturii, Estimări pe domenii mici, Integrarea datelor statistice, Statistici geografice – GEOSTAT I.

În anul 2010 s-au lansat proiectele: Rețea de expertiză privind veniturile și condițiile de viață, Dezvoltarea și inovarea în analiza datelor pentru producerea de statistici în Sistemul Statistic European (SSE), Decentralizarea și accesul la distanță la microdate, Standardizare în statistică, Metodologii privind statisticile moderne de întreprinderi, Legături între microdatele privind utilizarea Tehnologiei Informațiilor și Comunicațiilor, Îmbunătățirea consistenței privind cerințele metodologice și legale pentru diferitele domenii aferente statisticilor de întreprinderi și de comerț.

În anul 2011 sunt prevăzute pentru lansare proiectele GEOSTAT II, Clasificare europeană social-economică, Producerea unui Manual aferent statisticilor privind consumul de energie în gospodării, Externalizarea activităților.

Cinci proiecte sunt în faza de discuții pentru pregătirea unei decizii ulterioare în legătură cu oportunitatea lansării.

Proiectele tip ESSnet se derulează respectând următoarele etape:

- **Prepararea proiectului** cuprinde alegerea proiectului la nivelul EUROSTAT discutarea subiectului cu statele membre la diferite grupuri de lucru și task force-uri și, foarte important, **manifestarea interesului de către statele membre pentru a participa la dezvoltarea proiectului în cadrul diferitelor grupuri de lucru**, inclusiv coordonarea din partea INS-ului cu cea mai multă experiență în domeniul respectiv, precum și dezvoltarea planului de activități de către EUROSTAT. Trebuie avut în vedere faptul că în momentul în care se trimite invitația tuturor statelor membre (deja grupurile de parteneriat sunt formate) invitația fiind trimisă doar pentru transparență tuturor INS-urilor.

- **Programarea proiectului:** EUROSTAT elaborează programul de activități anuale, îl prezintă la întâlnirea Comitetului Sistemului Statistic European (ESSC) - luna mai pentru discuții și EUROSTAT include proiectele ESSnet în Decizia Financiară. Se adoptă Decizia Financiară de către Comisie; se întocmesc invitațiile care se trimit o dată ce Decizia Financiară s-a adoptat.

- **Procedura de acordare a granturilor.** Transmiterea invitațiilor la organismele care fac parte din Sistemul Statistic European; invitații care cuprind cerințe tehnice (inclusiv criteriile de evaluare), modelul de contract, termenul de transmitere a aplicațiilor. Transmiterea răspunsului la EUROSTAT se realizează de coordonator. Schimbul de informații și documente între parteneri se realizează prin e-mail. Evaluarea propunerilor și selecționarea partenerilor

se realizează în concordanță cu criteriile de eligibilitate, exclusiune, selectare și de acordare (urmate de decizia de acordare a grantului). EUROSTAT va evalua propunerea tehnică transmisă (care va fi pozitivă, negativă sau vor fi cerute îmbunătățiri). Decizia de acordare va fi luată de ofițerul autorizat.

- **Pregătirea contractului de către EUROSTAT.** Există două tipuri de contracte în funcție de caracteristicile acțiunii și de durată:

Acorduri de grant multi-beneficiari – acțiuni bine definite și cu o durată de mai puțin doi ani;

Acord cadru de parteneriat cu multipli parteneri –instrument financiar pe termen lung pentru proiecte de aproximativ patru ani. Acorduri suplimentate prin acorduri de grant specifice.

Implementarea propriu-zisă a proiectului – dacă este prevăzut în contract se poate prefinanța; se monitorizează Raportul tehnic și financiar

Încheierea proiectului – (se aprobă Raportul final) urmând plata finală; se evaluează ex-post după un an.

În principal, la proiectele de tip ESSnet activitățile de dezvoltare de metodologii reprezintă principalele obiective. Partea tehnică cuprinde implementarea acțiunii; elaborarea formularelor administrative; tabelul Excel aferent bugetului.

Pentru realizarea implementării acțiunii, INS-urile interesate descriu respectiva acțiune (răspunzând la întrebările: de ce?, cât timp?, la ce folosește?). Se descrie organizația (răspunzând la întrebările cine?, de ce există această organizație?, cum este organizată?), planificarea activităților (utilizând diagrama Gantt). La descrierea activităților (se răspunde la întrebările: cum este împărțită activitatea? ce rezultate sunt așteptate?), informații privind managementul proiectului, precum și relația cu EUROSTAT-ul pentru a planifica diseminarea rezultatelor pentru toate INS-urile (răspunzând la întrebarea: cum sunt transferate rezultatele?). Se are în vedere contribuția la schimbul de cunoștințe, inovare și armonizare, diseminare către Sistemul European Statistic (răspunzând la întrebarea: care este valoarea adăugată Sistemului European Statistic?); capacitatea INS-urilor de a continua în același mod aceleași activități (răspunzând la întrebarea: ce se întâmplă după încheierea acțiunii din proiect?) se evidențiază înțelegeri între INS-urile care conlucrează (există sub-contractări?).

Pentru descrierea activității se au în vedere informațiile generale despre respectiva acțiune, durata acțiunii, care sunt beneficiile pentru Sistemul European Statistic, dacă acțiunea este de interes european, întreaga strategie

și descrierea capitolelor, principalele rezultate care se vor transmite pe toată perioadă de desfășurare a acțiunii, se face distribuția capitolelor între partenerii proiectului.

Pentru fiecare dintre acțiunile propuse se detaliază obiectivele, indicatorii de măsurare a progresului pentru a putea urmări obiectivele și valoarea adăugată la munca deja realizată de către parteneri. Dacă este cazul se evidențiază dezvoltarea de programe de soft pentru a realiza acțiunea.

În ceea ce privește componenta INS-urilor participante, este importantă detalierea structurii și mecanismul de luare a deciziilor pentru buna desfășurare a activităților. Managementul financiar urmează să facă parte din detaliere, cât și reprezentarea adecvată a partenerilor, se demonstrează că acela care își asumă rolul de coordonator este experimentat și calificat pentru activitatea de management. Se face prezentarea mecanismelor de rezolvare a conflictelor și planificarea contingentelor.

Planificarea activităților folosind diagrama Gantt presupune detalierea pe acțiuni a proiectului, consemnarea țărilor implicate în realizarea activităților planificate, precum și perioadele de timp planificate.

Coordonatorul proiectului se ocupă de management, fiind răspunzător de diseminarea rezultatelor.

Descrierea activităților se realizează luând în considerare complexitatea muncii. Se împart într-un număr de acțiuni precise. Fiecare acțiune este legată de unul sau mai multe obiective specifice și produc unul sau mai multe rezultate. Fiecare acțiune poate fi împărțită într-una sau mai multe sub-acțiuni. Pentru eficiență, o acțiune trebuie să fie realizată de parteneri multipli. Se dorește ca statisticieni din diferite INS-uri să lucreze împreună pentru ca rezultatul să fie de calitate. Pentru fiecare acțiune, aplicantul trebuie să identifice liderul, cât și partenerii, precum și datele de început și de încheiere a fiecărei acțiuni în parte.

Planificarea activităților cuprinde obligatoriu precizări privind **managementul proiectului și diseminarea rezultatelor** pentru întreg Sistemul Statistic European. S-ar putea ca aceste două activități să fie finanțate de EUROSTAT în proporție de 100%.

Este nevoie obligatoriu de o cooperare între parteneri pentru a obține rezultate superioare; nu este nevoie de un coordonator pentru o anumită acțiune și de parteneri „ascultători”, fără idei.

Activitatea de management constă în coordonarea și organizarea partenerilor: organizarea întâlnirilor, producerea deliverabilelor conform contractului, monitorizarea diferitelor acțiuni, identificarea problemelor și identificarea modului de rezolvare, transmiterea deliverabilelor, contactul continuu cu EUROSTAT-ul, răspunde de asigurarea calității și managementul eventualelor riscuri.

Diseminarea rezultatelor în cadrul INS-urilor se realizează prin publicații specifice, prezentări la diferite comitete, participări la conferințe, manuale de implementare, ghiduri, proiecte detaliate pe portalul ESTAT și utilizarea instrumentelor moderne de tipul wiki, skype sau chat.

Referitor la sustenabilitate, fiind proiecte care vor continua (au obținut rezultate bune), sunt implementate atât la nivel național, cât și la nivel european, acceptate metodologiile propuse pentru întregul sistem european statistic.

Principalele aspecte tehnice:

- Activitatea de pregătire a proiectului premergătoare semnării contractului. Se discută acțiunile planificate a se derula în cadrul task force-urilor și a grupurilor de lucru, se elaborează contribuțiile partenerilor și responsabilitățile, se evaluează valoarea adăugată a proiectului, se face împărțirea activităților între partenerii implicați.

- Buna planificare și detaliere a activităților care se desfășoară în primul an de activitate și care sunt principalele rezultate.

- Să nu se sub-evalueze sau supra-evalueze activitatea de management;

- Întâlnirile de inițializare a proiectelor sunt momentele de start ale activităților planificate;

- Regulile financiare și administrative urmează să fie cunoscute și aplicate de fiecare dată.

Regulile financiare sunt în principiu aceleași cu cele aferente granturilor independente.

Sunt unele clarificări financiare suplimentare referitoare la modul în care este implicat coordonatorul, respectiv partenerii. Formatul de aplicație este completat de către coordonator în cooperare cu partenerii. Opțiunile pentru plăți:

- Toate plățile sunt făcute în contul coordonatorului;

- Plățile sunt făcute direct în contul fiecărui beneficiar cu respectarea prevederilor din contract.

În categoria “Other direct costs” pe lângă cele cunoscute de la celelalte granturi mai sunt eligibile și costurile participării la traininguri a celorlalte INS nepartenere, precum și costurile legate de diseminarea informațiilor rezultate.

După terminarea perioadei eligibile a proiectului, în termen de 45 zile, coordonatorul elaborează și transmite raportul tehnic și financiar final cu respectarea termenului stabilit în contract. Datorită complexității proiectelor ESSnet, la cererea coordonatorului, perioada poate fi extinsă cu încă 90 zile.

Acord-cadru de parteneriat

Noțiunea de parteneriat reprezintă un **aranjament pe termen lung de cooperare** pe care Comisia îl instituie cu câțiva beneficiari numiți „parteneri”. Aranjamentul este guvernat de un acord specific: „**Acord-cadru de parteneriat**”.

Parteneriatul presupune interes și obiective generale comune; acțiuni definite și agreeate între Comisie și parteneri pe baza obiectivelor generale comune; înțelegere formală între Comisie și parteneri pentru a implementa acțiunile.

Parteneriatul se implementează cu ajutorul unor instrumente legale.

Primul pas este semnarea unui **Acord-cadru de parteneriat** care stabilește condițiile care guvernează granturile pentru ca partenerii să realizeze acțiunile pe baza unui plan de acțiune și agreearea obiectivelor generale. Acest prim nivel de înțelegere nu constituie o obligație pentru Comisie de a acorda granturi.

Semnarea unui acord de grant specific reprezintă al doilea pas care se bazează pe Acordul-cadru de parteneriat.

Pregătirea unui Acord-cadru de parteneriat (o dată la 4 ani) presupune discuții generale aferente subiectului în cauză, elaborarea activităților acoperite de proiectele anuale ESSnet cu statele membre în cadrul grupurilor de lucru; EUROSTAT dezvoltă planul de activități anual ESSnet, EUROSTAT elaborează programul anual de lucru, EUROSTAT prezintă planul anual ESSnet la ESSC în luna mai pentru discuții.

Semnarea Acordului-cadru de către parteneriat

- EUROSTAT lansează invitația restrictivă pentru un Acord-cadru de parteneriat (Frame Partnership Agreement FPA); coordonatorul trimite în numele întregului parteneriat propuneri cuprinzând implementarea generală a activităților și aranjamentul general administrativ; EUROSTAT evaluează propunerea, negociera, generează contractul de a fi semnat de către coordonator în numele întregului parteneriat.

Pregătirea unui Contract specific de Grant (SGA) presupune procedura de selectare a propunerii și lansarea proiectului, respectiv: Programul anual al activităților dezvoltate și elaborate cu INS-urile în cadrul WGs și a TFs, scrisoarea de invitație trimisă partenerilor FPA cuprinzând specificațiile tehnice, propunerile de proiect transmise de coordonatori la EUROSTAT, propunerile tehnice evaluate de EUROSTAT. Contractul se elaborează de EUROSTAT, care lansează proiectul.

Pentru un FPA, cât și pentru un SGA există un singur coordonator.

Coordonatorul are răspunderea pentru **managementul tehnic și financiar** al acțiunii, cu excepția altor prevederi din contract, urmează să asigure implementarea proiectului respectând prevederile contractuale.

Toate comunicările între parteneri și autoritatea contractantă se realizează de către coordonator.

Coordonatorul informează co-partenerii în cazul oricărui eveniment care poate afecta implementarea acțiunii; informează autoritatea contractantă de transferul între liniile de buget aferente costurilor eligibile; întocmește cererea de plată în numele partenerilor, detaliind sumele pentru fiecare partener implicat.

Coordonatorul este responsabil, în eventualitatea unui Audit, verificări sau evaluări. Pune la dispoziția celor autorizați toate documentele necesare, inclusiv originalele sau copiile certificate după documentele contabile ale partenerilor.

Informații suplimentare se pot obține accesând adresele de internet <http://essnet-portal.eu/essnet-generalities> și www.essnet-portal.eu sau adresa de email estat-essnet-helpdesk@ec.europa.eu.

În unanimitate, reprezentanții EUROSTAT, ceilalți experți de la Institutele Naționale de Statistică din numeroasele țări participante au apreciat **acțiunea de la București din luna mai 2011 ca un real succes**, atât din punct de vedere organizatoric, cât și al discuțiilor folositoare din cele două zile de training. *(Date și informații furnizate de Ana Maria Ranta -director adjunct, Direcția de Afaceri Europene și Cooperare Internațională - INS)*

**Grupaj: Activitate/Evenimente
realizat de ec. Ioan B. GÂLCEAVĂ**